

FŐVÁROSI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG	
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	
8.	
FŐLAJSTROMSZÁM	
KEZDŐIRATON:	
Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon	
Érkezett:	2015 -11- 25
PÉLDÁNY:
MELLÉKLET:
FŐLAJSTROMSZÁM	
ÚTÓIRATON:	

Alkotmánybíróság részére!

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

(postacím: 1535 Budapest, Pf. 773.)

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság útján

Budapest

Tölgyfa utca 1-3.

1027

(postacím: 1255 Budapest, Pf. 2.)

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	10/3409-0/2015
Érkezett:	2015 DEC 22.
Példány:	1
Melléklet:	5+3x3 db
Kezelőiroda:	R-1

felperes

Alkotmányjogi panasza

a Kúria mint felülvizsgálati bíróság által

Mfv. II. 10.101/2015/11. számon hozott

ítélete ellen

Az időközben bekövetkezett jogszabályváltozások következtében 2010. június 17-től az alperes felett a tulajdonosi jogokat a Magyar Állam nevében a [REDAKT] [REDAKT] i [REDAKT] [REDAKT] gyakorolta, aki a felperest 2010. július 01. napjával visszahívta az alperesi igazgatóságból, ezzel egyidejűleg az alperesi társaság ügyvezetése is megváltozott. Ennek során megszüntetésre került az alperesnél működő igazgatóság, annak jogkörét a Gazdasági Társaságokról szóló 2006. évi IV. tv. (a továbbiakban: Gt.) 247. §-a szerint a vezérigazgatóra ruházta át az alapító, [REDAKT] [REDAKT] személyében. A bekövetkezett szervezeti változás átvezetésre került az alperes alapító okiratában is, azokról a felperes is tudomást szerzett. A 2010. július 01-én kelt egységes szerkezetű alapító okirat tartalmazta azt, hogy az alperesi társaság vezérigazgatója [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT], aki tisztségét határozatlan idejű munkaviszonyban látja el és a fentieket figyelembe véve az igazgatóság Gt-ben meghatározott jogait a vezérigazgató gyakorolta. A felperes 2006. márciusában kelt munkaszerződése a perbeli időszakban nem került módosításra.

A felperes határozatlan idejű vezérigazgatói munkakörre létrejött munkaviszonyát az alperesi munkáltató 2010. augusztus 16-án kelt rendkívüli felmondással megszüntette. Az intézkedést [REDAKT] [REDAKT] alperesi vezérigazgató írta alá, a munkáltatói jogok gyakorlójaként. A rendkívüli felmondás tartalmazta azt, hogy az intézkedésből eredendően a felperes felmondási idő és végkielégítés nem illeti meg. A rendkívüli felmondás indokolása részletekbe menően ismertette egy az alperesi társaság részére korábban vásárolt számítógépes szoftver beszerzésével kapcsolatban feltárt hibákat és hiányosságokat. Ennek során utalt arra is, hogy a bemutatott kötelezettségszegések közül legsúlyosabbként azt értékelték a felperes terhére, hogy egy olyan szoftver került beszerzésre az alperesi szervezet részére, amely a Zrt. az évi üzleti tervében nem szerepelt. A rendkívüli felmondásban a munkáltató úgy nyilatkozott, hogy a fentiekről 2010. augusztus 02-én értesült, melyre ezt követő 15 napon belül került sor.

A felperes a rendkívüli felmondást átvette, majd ezt követően 2010. szeptember 16-án a Fővárosi Munkaügyi Bírósághoz érkezett keresetében kérte a rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítását, eredeti munkakörébe történő visszahelyezésének mellőzésével. A felperes az elmaradt munkabér és munkabér különbözet igényén túlmenően kérte az alperes 4 havi felmentési időre járó átlagkeresetben, 1 havi végkielégítés összegében történő marasztalásán túl, 8 havi átlagkeresetnek megfelelő általán kár és 2010. évre járó prémium megfizetésére kötelezését is. A felperes a fentiekben túlmenően kártérítés megfizetésére is kérte kötelezni az alperest, amely korábban használt szolgálati gépjárműve vételi jogának megakadályozása miatt keletkezett.

A felperes a jogellenesség körében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy nem a munkáltatói jogkört gyakorlója szüntette meg rendkívüli felmondással a munkaviszonyt, a felperes álláspontja szerint a tudomásszerzésre vonatkozó jogszabályi előírás sem került betartásra tekintettel arra, hogy nem a munkáltatói jogkör gyakorlójától származik az intézkedés ezért a tudomásszerzésnek nincs relevanciája. A felperes keresetében arra is hivatkozott, hogy a rendkívüli felmondás indoka nem volt valós és okszerű.

Az alperes kérte a kereseti kérelem elutasítását. Álláspontja szerint a rendkívüli felmondás indoka valós és okszerű volt, mivel az intézkedést a munkáltatói jogkör gyakorlója hozta meg. Az alperesi álláspont szerint a rendkívüli felmondás mind formailag, mind tartalmilag megfelelt az Mt-ben foglalt rendelkezéseknek. Az alperes vitatta a felperesi prémium igényét, illetve a szolgálat autó vételi jogának megakadályozása miatti kártérítési igényét is, ezt is megalapozatlannak tartotta.

2.1.2. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 22. M. 4337/2010/29. sz. ítéletével (K/1. sorszám alatt mellékelem) megállapította, hogy a felperes kérelme túlnyomórészt megalapozott.

A bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2006. március 01-től állt határozatlan idejű munkaviszonyban az alperesi munkáltatónál, ahol vezérigazgatói munkakört töltött be. Munkaszerződése rendelkezett arról is, hogy a felperes, mint az igazgatóság elnöke jogosult az elnök-vezérigazgatói cím használatára. A felperes munkaszerződése tartalmazta azt is, hogy a munkáltató nevében a munkáltatói jogkört a munkaviszony létesítése, módosítása megszüntetése és a javadalmazás vonatkozásában a gazdasági és közlekedési miniszter, egyéb kérdésekben az Igazgatóság gyakorolja. A

2010. május 29-én kelt alperesi alapító okirat rögzítette azt, hogy az alperes egyszemélyes 100%-ban a Magyar Állam tulajdonában lévő részvénytársaság, a részvényesi (tulajdonosi) jogokat a Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium, illetve képviselőjében és nevében eljáró miniszter vagy a miniszter meghatalmazottja gyakorolja. Az alapító okirat szerint a részvényesi, tulajdonosi jogokat gyakorló kizárólagos hatáskörébe tartozik az alapvető munkáltatói jogok (munkaviszony létesítése, módosítása, megszüntetése és a javadalmazás megállapítása) gyakorlása a vezérigazgató tekintetében. Az alapító okirat módosítása 2010. július 01-én megtörtént, ennek megfelelően az alperesi társaságban a Magyar Államot megillető tulajdonosi jogokat a [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] gyakorolja. Az alapító okirat szerint a részvényesi, tulajdonosi jogokat gyakorló hatáskörébe tartozik a vezérigazgató megválasztása, visszahívása, felette a munkáltatói jogok gyakorlása. Az alperesi társaságnál Igazgatóság választására nem került sor, az Igazgatóság Gt-ben meghatározott jogait a Gt. 247. §-a szerinti határozatlan időtartamra, önálló cégjegyzési és képviselői joggal megválasztott vezérigazgató gyakorolta, aki vezető tisztségviselőnek minősül. A vezérigazgató e tisztségét munkaviszonyban látta el. A társaság más munkavállalói felett a munkáltatói jogokat a vezérigazgató gyakorolta [REDACTED] [REDACTED]

A felperes keresetében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a rendkívüli felmondás jogellenessége miatt állapítható meg, hogy nem az arra jogosulttól származik a munkáltatói intézkedés, a felperes felett a munkaszerződés és az alapító okirat rendelkezései szerint a munkáltatói jogkört a tulajdonos képviselője, vagyis a perbeli időszakban a [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] érigazgatója gyakorolta, ugyanakkor a felperes munkaviszonyát a 2010. július 01-től vezérigazgatónak kinevezett [REDACTED] [REDACTED] szüntette meg. Ezzel kapcsolatban a bíróság megállapította, hogy a tulajdonosi jogok gyakorlója – vagyis a [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] – a közgyűlés jogkörében eljárva, 2010. július 01. napjával a társaság igazgatóságából visszahívta az igazgatósági tagokat, így a felperest is. A felperes az alapítói határozatról tudomást szerzett, az abban foglaltakat nem vitatta, azzal szemben jogorvoslással nem élt.

A felperes igazgatóságából történő visszahívását azonban nem követte a munkaszerződés, illetve a munkaviszony módosítása, illetve összhangba hozatala az alapítói határozattal. **Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy munkaköre vezérigazgató az Mt. vonatkozó rendelkezései szerint kizárólag közös megállapodással módosították volna azt, azonban ez nem történt meg.** A felperesnek nyilvánvalóan elválik a vezérigazgatói munkaköre, amelyet a Munka Törvénykönyve alapján volt köteles ellátni, a Gt. szerinti igazgatósági tagsági, illetve igazgatósági elnöki tisztsége azzal, hogy az alapító ez utóbbi tekintetben határozatot hozott. Ez nem jelentette egyben azt is, hogy a felperes vezérigazgatói munkaköre, ezzel összefüggésben és ennek egyenes következményeként módosult volna. A bíróság álláspontja szerint a felperes helytállóan hivatkozott arra, mivel a **munkaszerződése és munkaköre nem változott, felette változatlanul a munkaszerződés vonatkozó pontja, illetve az alapító okirat szerint a munkáltatói jogkört a részvényesi, tulajdonosi jogokat gyakorló volt jogosult gyakorolni**, amelyet a vezérigazgató megválasztására, visszahívására, a munkaviszony létesítésére, módosulására, megszüntetésére, valamint javadalmazásra terjedt ki. **Ennek megfelelően a felperes felett 2010. július 01. után is a munkáltatói jogkört a [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] elnök-vezérigazgatója volt jogosult gyakorolni.**

A felperes rendkívüli felmondásának időpontjában hatályos Mt. 82. § (1) bekezdése szerint a munkáltató és a munkavállaló a munkaszerződést csak közös megegyezéssel módosíthatja, a perbeli esetben a felperes munkaszerződésének sem a munkakörre, sem a munkáltatói jogkör gyakorlására vonatkozó rendelkezései módosítására nem kerültek, mint ahogy a munkaszerződés egyéb elemei is változatlanok maradtak.

A fentiek alapján **a bíróság egyetértett a felperes azon jogi érvelésével is, hogy a rendkívüli felmondás kiadására kizárólag a tulajdonosi jogkört gyakorló lett volna jogosult**, ugyanakkor a döntés és az intézkedés meghozatala nem ettől a személytől, hanem a vezérigazgatónak kinevezett [REDACTED] [REDACTED] származik. Ezen tényt nevezett is elismerte, aki a bíróság előtt úgy nyilatkozott, hogy a munkáltatói jogkört ő gyakorolta a felperes felett, ugyanakkor arra nézve nem volt peradat, hogy a [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] elnök-vezérigazgatója felhatalmazta volna [REDACTED] [REDACTED] arra, hogy helyette és nevében munkáltatói jogkört gyakoroljon a felperes felett, illetve helyette és nevében a jogviszonyt rendkívüli felmondással megszüntesse.

A felperes keresetében hivatkozott arra is, hogy a munkáltatói felmondás alapjául szolgáló eseményekről már jóval korábban tudomást szerzett, ebből következően a rendkívüli felmondás elkésztettsége is megállapítható. A bíróság álláspontja szerint amennyiben a felperes felett [REDACTED]; [REDACTED] gyakorolta volna jogszerűen a munkáltatói jogkört, úgy a tudomásszerzés nem vitatható, a bíróság elfogadta azt, hogy maga [REDACTED]; [REDACTED] a rendkívüli felmondás kiadására való okot adó körülményről a 2010. augusztus 02-án kelt állásfoglalásból értesült.

Az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárást folytatott le arra vonatkozóan is, hogy a felperes esetében az rendkívüli felmondás indokai valósak és okszerűek-e. Az Mt. 96. § (2) bekezdése alapján a perben az alperest terhelte a bizonyítási kötelezettség figyelemmel az Mt. 89. § (2) bekezdésére is. **Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes a perben igazolta és bizonyította, hogy a rendkívüli felmondás indokai valósak és okszerűek.**

A bíróság eljárása során megállapította, hogy a felperes 2009-ben szállítási szerződést kötött egy szoftver licenc beszerzése tárgyában, amely nem szerepelt az alperes tárgyevi üzleti tervében. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem voltak felelhetőek az eljárás során olyan dokumentumok, amelyek indokolták volna a szoftver beszerzésének a szükségességét továbbá azt, hogy az alperesi szervezet menedzsmentje 2009-ben, vagy 2010-ben tárgyalt vagy döntött volna annak beszerzéséről. Tekintettel arra, hogy az eljárás során az alperesi szervezet 2009. évi üzleti tervének elkészítésére, végrehajtására, illetve ezek ellenőrzésére vonatkozó perbeli időszakban hatályos belső rendelkezéseket, szabályzatokat nem bocsájtotta egyik peres fél sem a bíróság rendelkezésére, ezért a bíróság kizárólag a peres felek nyilatkozataiból tudott következtetéseket levonni. A felperes álláspontja szerint, a kérdéses szoftver rendelkezésre állásáról az alperesi társaság csak 2009. tavaszán szerzett tudomást, menedzsmentje pedig 2009. novemberében hozott annak beszerzéséről döntést, amely egyébként az alperes költségvetésében rendkívül csekély összegű kiadást jelentett. Ebből következően sem volt szükség a kérdéses szoftver beszerzésének szerepeltetésére az alperesi társaság 2009. évi üzleti tervében. A felperes a per során utalt arra is, hogy a kérdéses szoftver beszerzéséhez további beszerzések is kapcsolódtak a későbbiekben.

Az alperes álláspontja szerint a szoftver beszerzése az alperesi munkáltató működése szempontjából fontos és jelentős esemény volt, ebből következően semmi nem akadályozta a felperest abban, hogy kezdeményezze az alperesi szervezet 2009. évi üzleti tervének a módosítását. Álláspontja szerint a felperes ezt nem tette meg, ebből adódóan ezt a munkaügyi jogvita során mindenképpen a felperes terhére kell értékelnie. Az alperesi szervezetnél nem áll továbbá rendelkezésre olyan dokumentum, amely a soron kívül lebonyolított beszerzést indokolta volna, a beszerzéssel kapcsolatosan keletkezett dokumentumok pedig nem álltak rendelkezésre. Ebből következően semmilyen dokumentum nem állt rendelkezésre az alperesi szervezetnél, amely a beszerzés szükségességét alátámasztotta volna arra vonatkozóan, hogy miért hasznos, miért szükséges az alperesi munkáltató számára a szoftverbeszerzés.

A bíróság a rendkívüli felmondás értékelése során a felperes terhére róta azt is, hogy 2009. december 29-én kiadta a teljesítési igazolást az említett szoftver-licenckek tárgyában és befogadta a szállító számláját is. A felperes ezt annak ellenére tette, hogy a szoftvert futtató számítógép csak 2010. márciusában, míg a futtatáshoz szükséges szoftver csak 2010. áprilisában lett beszerezve. A bíróság eljárása során azt is megállapította, hogy a szoftverbeszerzés a Központi Szolgáltatási Főigazgatósággal kötött un. keret megállapodás alapján került beszerzésre. A bíróság azt is megállapította, hogy a 2009. december 29-én kelt teljesítési jegyzőkönyv nem felel meg a valóságnak, mivel ezen a napon egyetlen licenc átadására sem történt meg, azonban a szállító által benyújtott számla kifizetése 2010. január 28-án megtörtént. A bíróság álláspontja szerint a szabályos teljesítés hiányában a felperesnek nyilvánvalóan tudnia kellett azt is, hogy a pénzügyi teljesítés a tényleges teljesítés előtt történt meg. Az alperes a felperes terhére róta azt is, hogy a perben becsatolt teljesítési igazolás alapján a szállító részére 38 szakértői nap ellenértékéért további kifizetések történtek.

A bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás során megállapította azt is, hogy a rendkívüli felmondás indokai túlnyomórészt valósak és okszerűek, hivatkozva a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) több eseti döntésére is. E szerint a gazdasági társaságnál munkaviszonyban álló vezető tisztségviselőnek elvárható gondosságot kell tanúsítania abban az esetben, ha a társaság által kötendő szerződés valamennyi gazdálkodási szempontú lényeges feltételét igyekszik feltárni és megismerni. Jelen perbeli esetben az

felperes felelt az irányítása alá tartozó szervezet működéséért, gazdálkodásáért, a rábízott vagyon védelméért. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint felperes nem kellő gondossággal járt el, ezt okkal és joggal róta fel terhére az alperes a vele szemben alkalmazott rendkívüli felmondás indokaként. A bíróság a rendkívüli felmondás indokai tekintetében teljes mértékben egyetértett az alperesi jogi okfejtéssel, és érveléssel, az alperes által benyújtott bizonyítékokat hitelt érdemlőnek és aggálymentesnek tartotta.

A felperes által keresetében kártérítés megfizetése iránt az alperessel szemben az általa korábban használt szolgálati autó vételi jogának megakadályozására előterjesztett kereseti kérelmét a bíróság elutasította. A bíróság álláspontja szerint a felperes munkaviszonya nem megszűnt, hanem azt a munkáltató rendkívüli felmondással megszüntette, ennek megfelelően a felperes nem szerzett jogosultságot a gépkocsi könyv szerinti értéken történő megvásárlására. A perben megjelölt gépjármű a bíróság álláspontja szerint nem minősül közepkategóriás gépkocsinak, hanem annál magasabb kategóriájú volt. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem volt számára világos, sem egyértelmű, hogy miből adódik a felperes kára, vagyis a felperes nem bizonyította követelésének jogalapját és az összegszerűség is vitatott volt tekintettel arra, hogy a konkrét gépkocsi értékének a meghatározására nem került sor.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében megállapította, hogy mivel a felperes 2010. augusztus 16-án kelt rendkívüli felmondása nem az arra jogosulttól származik – annak ellenére, hogy a bíróság álláspontja szerint az alperes által felhozott indokok valóságosak és okszerűek – a bíróság megállapította a rendkívüli felmondás jogellenességét. Az ítélet alapján a felperes munkaviszonya az Mt. 100. § (5) bekezdése alapján a jogellenességet megállapító határozat jogerőre emelkedése napján szűnik meg.

2.2. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 22. M. 4337/2010/29. sz. ítélete ellen a peres felek által benyújtott fellebbezések, illetve fellebbezési ellenkérelmek.

Az elsőfokú ítélet ellen mindkét fél fellebbezést nyújtott be. A felperes az elsőfokú ítélet rendelkező részének megváltoztatását kérte. Egyetértett az elsőfokú bíróságnak a felmondás jogellenességét megállapító rendelkezésével mivel a felmondás nem az arra jogosulttól származott. Fellebbezésében fenntartotta azon álláspontját mely szerint a rendkívüli felmondás nem az arra jogosulttól származott, mivel esetében 2010. júniusától kezdődően a tulajdonosi jogokat gyakorló [REDACTED] [REDACTED] i [REDACTED] [REDACTED] elnök vezérigazgatója lett volna jogosult a felperes munkaviszonyát megszüntetni. Az Mt. 100. § (4) bekezdése alapján járó általános kártérítés megemelését is kérte fellebbezésében a kereset szerinti mértékben azért, mert az elsőfokú bíróság az általános kártérítés mértékének megállapítására irányadó szempontokat nem megfelelően mérlegelte, nem vette figyelembe, hogy az alperes a rendkívüli felmondás kibocsátását megelőzően milyen magatartást tanúsított a felperessel szemben, illetőleg nem kellően mérlegelte a munkáltató intézkedései súlyát sem. A személygépkocsi megvásárlásának elmaradásával kapcsolatosan keletkezett kára vonatkozásában ugyancsak az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte azért, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem megfelelően értékelte a munkaszerződése 6.1. pontját, ugyanis álláspontja szerint nem lehet szempont az, hogy a gépkocsi milyen kategóriába tartozik, hiszen az alperes tudtával került beszerzésre ez a gépjármű, a felperes ezt használta. A felperes fellebbezésében kérte az elsőfokú ítéletnek a rendkívüli felmondás indokolásával kapcsolatos megváltoztatását is. Ebben a körben összefoglalóan megismételte és fenntartotta az elsőfokú eljárásban is kifejtett álláspontját, amely szerint a rendkívüli felmondás indokolása nem volt valós, és nem volt okszerű. A felperes 2009. évben nem vitatottan nem módosította az üzleti tervet a szoftver beszerzése miatt, ennek oka az volt, hogy lényegesen alacsonyabb értékhatárt jelentett ez a beszerzés, mint amit az üzleti tervben szerepeltetni kell, ezen túlmenően az üzleti terv csak egy gazdálkodási irányvonalat jelent, amelytől akár el is lehet térni megfelelő indokok szerint.

A szoftver beszerzéséről a menedzsment 2009. novemberében döntött, ezt követően indult meg a teljesítés és a vételár kiegyenlítésének folyamata. Az informatikai osztály fogadta be a teljesítést 2009.

december 27-e és 31-e között, ugyanis függetlenül attól, hogy az alperes munkavállalóinak túlnyomó része szabadságon volt ezen időszakban. Az informatikai osztály munkatársai ügyeleti jelleggel munkát végeztek. A szoftver telepítésével kapcsolatban előadta azt is, hogy a bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyta az egyik tanú által tett nyilatkozatot, aki előadta, hogy a szoftver megvásárlására szükség volt, üzembe helyezése pedig a tervezett határidőhöz képest későbbi időpontban tudott megvalósulni, ezért a határidőt a menedzsment módosította. A későbbiekben az alperes új vezetése már nem törekedett a szoftver üzembe helyezésére, ezért a folyamat teljes mértékben nem ment végbe.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem megfelelő következtetést vont le a rendelkezésre álló iratokból, ugyanis a szoftver vásárlására megkötött szerződés 2009. december 29-én teljesedésbe ment. Ekkor nyílt meg a licencek használatának lehetősége az alperes számára 2010. április 26-án pedig a később, egyéb adathordozón rögzített változat került átadásra. Az a körülmény pedig, hogy az alperes szerint a dokumentáció nem lelhető fel nem róható a felperes terhére, és nem igazolja azt, hogy ilyen dokumentum nem készült. Éppen ezért vitatható a perben egyéb eljárásban keletkezett informatikai szakértői vélemény is, mert annak elkészítésére a felperesnek ráhatása nem lehetett. A szakértő nyilvánvalóan csak olyan anyagokat dolgozott fel, amelyeket az alperes a rendelkezésére bocsátott.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének teljes elutasítását kérte. Fellebbezésében kifejtette, hogy az alperes részéről a munkáltatói jogkör gyakorló írta alá a felperes rendkívüli felmondását. A felperes által sem vitatottan, az alperes alapító okirata 2010. július 01-én módosításra került, ezzel a tulajdonos visszahívta az alperes igazgatóságát, és megszüntette az alperesnél működő igazgatóságot, annak jogkörét a Gt. 247. §-a szerinti vezérigazgatóra ruházta át, egyúttal az alperes vezérigazgatójává [REDACTED] [REDACTED]t nevezte ki. A tulajdonos leszögezte, hogy az új vezérigazgató kinevezése, illetőleg a korábbi vezérigazgató (a felperes) visszahívása a tulajdonos döntése alapján történt. A felperes az alperes munkavállalója maradt, azonban nem vezérigazgatóként, hanem úgynevezett, "más munkavállalóként", akik felett a munkáltatói jogokat a vezérigazgató gyakorolja. Az alperes a felperest 2010. július 02-án tájékoztatta arról, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója az alperes új vezérigazgatója, [REDACTED] [REDACTED]. A felperes ezt a tájékoztatást tudomásul vette, de nem fogadta el az új vezérigazgató munkáltatói jogkör gyakorló mivoltát maga felett. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értékelte a perben feltárt adatokat, a felperes rendkívüli felmondása az arra jogosulttól származott, ezért álláspontja szerint az elsőfokú ítélet érdemi döntésének megváltoztatása szükséges. A rendkívüli felmondás indokolásának valóságával és okszerűségével kapcsolatos elsőfokú ítéleti döntést és annak indokait maradéktalanul elfogadta. Az alperes arra az esetre, ha a Fővárosi Törvényszék a fellebbezésének nem adna helyt, úgy az általános kártérítés mértéke tekintetében kérte, hogy azt a másodfokú bíróság is kéthavi mértékben határozza azt meg.

A felperes az alperes fellebbezésével szemben előterjesztett fellebbezési ellenkérelmében kifejtette, hogy nyomatékkal fenntartja azt az álláspontját, hogy az igazgatósági tagsága illetve elnöki funkciója elkülönült a vezérigazgatói kinevezésétől és tevékenységétől. Az igazgatósági tagság megszűnésével az alperesnek több rálátási lehetősége lett volna, így megbízhatta volna a felperest azzal, hogy mint a társaság vezérigazgatója továbbra is lássa el a feladatait, kinevezhetett volna más személyt vezérigazgatóvá a felperes munkaviszonyának módosítása mellett, egyéb módon is módosíthatta volna a munkaszerződést. Megállapodhatott volna a felperessel a munkaviszony közös megegyezéssel megszüntetésében, vagy akár rendes felmondással is megszüntethette volna a felperes munkaviszonyát. A közös megegyezéses munkaviszony megszüntetésre tárgyalások folytak a felek között, de ez az egyeztetési folyamat nem volt eredményes. A felperes munkaszerződésének módosítása nem történt meg, vezérigazgató beosztásban maradt változatlan javadalmazás mellett függetlenül attól, hogy a munkavégzési kötelezettség teljesítése alól az alperes őt felmentette. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a felperes munkáltatói jogkör gyakorlója a tulajdonosi jogokat gyakorló [REDACTED] [REDACTED] i [REDACTED] Zrt. vezérigazgatója volt. A felperes az eltelt időre tekintettel a keresetét felemelte is kérte, abban a vonatkozásban, hogy az elsőfokú ítélet kihirdetése és a másodfokú tárgyalás közötti időre az alperes ugyancsak fizesse meg a felperes elmaradt munkabérét. Tekintettel az eltelt időre, a végkielégítés összegét további egy havi átlagkeresettel kérte megemelni azért, mert a két havi végkielégítésre jogosító feltétel – az öt éves munkaviszony megléte – időközben bekövetkezett.

Az alperes a felperes fellebbezésével szemben előterjesztett fellebbezési ellenkérelmében a felperes kárigényének az elutasítását tartalmazó elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte azért, mert a felperes kamat iránti kérelmét értelmezhetetlenül fogalmazta meg. A szolgálati gépkocsi megvásárlásával kapcsolatosan is egyetértett az elsőfokú ítélettel, ezért a vonatkozó döntés helybenhagyását kérte. Ugyancsak egyetértett az elsőfokú ítéletnek a rendkívüli felmondás indokolásával kapcsolatosan kifejtett álláspontjával, ezért annak a helybenhagyását indítványozva.

2.3. A Fővárosi Törvényszék 49. Mf. 631.503/2013/5. számon hozott ítélete (K/2. sorszám alatt mellékelem)

A Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletével megállapította, hogy a felperes fellebbezése részben alapos, az alperes fellebbezése pedig nem alapos.

A Fővárosi Törvényszék ítélete alapján a felek fellebbezése nem érintette a felmentési időre járó átlagkereset, azaz négyhavi átlagbér valamint a prémium elutasítása ítéleti rendelkezéseket, ezért ezen kereseti jogcímekeket a másodfokú bíróság felül bírálatát nem érintette. **A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendkívül széles körben lefolytatott bizonyítás eredményeként formai okból találta jogellenesnek a felperes rendkívüli felmondását, azért mert az nem a munkáltatói jogkör gyakorlótól származott.**

A másodfokú bíróság ezzel a döntéssel egyetértett.

Álláspontja szerint a per adataiból megállapítható, hogy a felperessel az alperes vezérigazgatói munkakör ellátására kötött munkaszerződést 2006. március 01-én, a munkaviszonya megszűnéséig a felperes ezt beosztást látta el. A felperes egyidejűleg tagja volt az alperes igazgatótanácsának, amelynek elnöke is volt egyben. Ezen tisztségből hívta őt vissza a tulajdonos 2010. július 2. napján. Peradatként az is megállapítható volt, hogy a tulajdonosi jogokat gyakorló személye a tulajdonos döntése alapján megváltozott. A bekövetkezett változástól függetlenül megmaradt a felperes munkaviszonya, a munkaköre és illetménye sem változott. A munkaszerződésben a felek kikötötték azt, hogy a munkáltatói jogkört a munkaviszony létesítése, módosítása, megszüntetése és javadalmazása vonatkozásában a gazdasági és közlekedési miniszter, egyéb kérdésekben az Igazgatóság gyakorolja. A gazdasági és közlekedési miniszter jogkör gyakorlására vonatkozó rendelkezés volt az, amely változott oly módon, hogy ezt a jogkört az állam a [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] e ruházta át.

A Fővárosi Törvényszék álláspontja szerint ez a változás azonban nem vonta maga után a felperes feletti munkáltatói jogkör gyakorlási rend, sem más a felperes munkaszerződése lényeges pontjainak a módosítását.

A Törvényszék álláspontja szerint a perben a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a felperesnek, mint vezető tisztségviselőnek a munkaviszonya megszüntetésénél megtartották-e a felperesnek – mint vezető tisztviselőnek – a munkaviszonya megszüntetésére vonatkozó munkajogi szabályokat. Ehhez képest a munkaviszonyban álló felperessel szemben hozott munkáltatói intézkedés a Munka Törvénykönyvének megfelel-e.

A törvényszék ítéletével megállapította, hogy **a felperes tudott a munkáltatónál bekövetkezett változásokról, ez azonban nem jelenti azt, hogy a munkáltató intézkedése utólag emiatt érvényessé vált volna.**

A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság eljárásával abban, hogy miután formai okból megállapította a rendkívüli felmondás jogellenességét, érdemben is részletesen, meglehetősen nagy terjedelemben vizsgálta a felmondás indokainak valóságát és okszerűségét. A perben a felperes hivatkozott arra, hogy a rendkívüli felmondás jogát a munkáltató egyébként is elkésztetten gyakorolta, hiszen a felperes munkáltatói jogkör gyakorlója a végrehajtott intézkedésről (szoftver beszerzés és üzembe helyezés) tudott, míg az újonnan kinevezett vezérigazgató tudomásszerzésének ebben a körben nincs jelentősége. A Fővárosi Törvényszék álláspontja szerint az elsőfokú bíróság teljes felelősen

leszögezte, hogy abban az esetben, ha a rendkívüli felmondást aláíró vezérigazgató lenne a felperes munkáltatói jogkör gyakorlója, úgy a rendkívüli felmondás közlése határidőben történt volna. Ez a megállapítás a per eldöntése szempontjából a törvényszék álláspontja szerint nem bír jelentőséggel.

A felperes kamatigényével kapcsolatban a másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban bejelentette a részére megítélt juttatások után a kamatigényét, azonban az elsőfokú bíróság – az ítéletében részletezett indokaival – azt elutasította. Ezen indokokkal a másodfokú bíróság nem értett egyet, ezért helyt adott a felperes elmaradt munkabér után járó kamatigényének is.

A felperes Pp-ben meghatározott lehetőséggel élve keresetét az elmaradt munkabér tekintetében felemelte az elsőfokú ítélet kihirdetése és a másodfokú ítélet meghozatala között eltelt időre eső munkabér összegével, levonva abból az időközben megtérült jövedelmét. A másodfokú bíróság az elmaradt bér összegéről a felperes keresete alapján döntött, továbbá helyt adott a felperes további egy havi végkielégítésre vonatkozó kereseti kérelmének is, azonban a felperes általány kártérítés mértékének megemelésére vonatkozó kereseti kérelmét – figyelemmel az alperesnél eltöltött három éves munkaviszonyára és a felperes felmondást követő rövid időn belül történő gyors elhelyezkedésére tekintettel – elutasította. Mindezen körülmények értékelésével a másodfokú bíróság sem látta indokát annak, hogy ezen a jogcímen a felperes részére magasabb összegű juttatást ítéljen meg.

Nem értett egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak a szolgálati gépjármű megvásárlására vonatkozó álláspontjával sem. A felperes munkaszerződésének 6.1. pontja szerint a személyi használatú gépkocsi három évenkénti cseréjekor, illetve a munkaviszony megszűnésekor, a munkavállaló jogosult könyv szerinti értéken megvásárolni a személygépkocsit. A másodfokú bíróság a vásárlási lehetőség szempontjából nem látta jelentőségét annak, hogy a felperes által szolgálati gépkocsiként használt jármű milyen kategóriájú tekintettel arra, hogy annak beszerzésére a felperes alkalmazása előtt került sor. A munkaszerződés megkötésekor a munkáltató nem találta érvénytelennek a munkaszerződés e rendelkezését, ennek megállapítására eljárást nem indított, ebből következően az alperes vonatkozó hivatkozásai jelentéktelenek a per eldöntése szempontjából. A gépkocsi megvásárlásakor nem tette vitássá annak kategóriáját, vételárát, ezért a másodfokú bíróság álláspontja szerint jelentősége csak annak van, hogy a munkaviszony megszűnése esetére biztosította-e a munkavállalónak az alperes a megvásárlás lehetőségét. A perbeli esetben azonban a felperes ezzel a jogosultságával nem élhetett, mert attól őt az alperes elzárta. A másodfokú bíróság ezért, az említett jogcím tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta a követelés jogalapja tekintetében is.

A jogerős ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem

A Kúria végzése

2.4. Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria Mfv. II. 10.724/2013/10. számon hozott végzésével (K/3. sorszám alatt mellékelem) a Fővárosi Törvényszék 49. Mf. 631.503/2013/5. számú rész közbenső ítéletét hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

2.5. A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte, hogy a Kúria a jogerős rész-közbenső ítéletet helyezze hatályon kívül, illetve hozzon a jogszabályoknak megfelelő új határozatot. Az alperes felülvizsgálati kérelmében előadta, hogy a [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] az alperes alapító okiratát 2010. július 01-i hatállyal akként módosította, hogy megszüntette az alperesi társaságnál működő Igazgatóságot és annak jogkörét a Gt. 247. §-a szerinti vezérigazgatóra ruházta át, egyúttal a vezérigazgatójává [REDACTED] [REDACTED]t nevezte ki. Az alperes felülvizsgálati kérelmében foglaltak szerint a munkáltató ügyvezetésének szerkezete megváltozott, ezzel együtt a felperes igazgatósági tagsága és vezérigazgatói tisztsége megszüntetésre került. A felperes az alperes munkavállalója maradt, azonban nem vezérigazgatóként, hanem az alapító okirat 15.1.1. pontjában

gyakorolta. A Kúria álláspontja szerint a tulajdonos az új tartalommal bíró vezérigazgatói munkakör ellátására nem a felperest, hanem [REDACTED] t [REDACTED] vezette ki. Minderről 2010. július 02-án tájékoztatták az alperest. Keresetlevelében maga a felperes is akként nyilatkozott, hogy e nappal munkakörét megszüntették. Személyes meghallgatása során is ezzel egyezően nyilatkozott.

Minthogy 2010. július 01-től a korábbtól eltérő tartalommal ugyanazon megnevezéssel bíró vezérigazgatói munkakört új személy töltötte be, így a felperes korábbi munkakörében nem állhatott ezt követő időponttól az alperes alkalmazásában. Az a körülmény, hogy a munkaszerződés módosítását illetően az alperesnek intézkedési kötelezettsége volt, nem zárta ki a tulajdonos döntése alapján megváltozott, az alapító okiratában átvezetett új szabályok alkalmazását. Az alapító okirat rögzítette, hogy 2010. július 01-től a vezérigazgató ([REDACTED] [REDACTED]) felett a tulajdonosi képviselője, a társaság más munkavállalói felett a vezérigazgató gyakorolja a munkáltatói jogkört. A Kúria álláspontja szerint mindezekből megállapítható, hogy 2010. augusztus 16-án a vezérigazgatónak megnevezett, de tartalmában a tulajdonos döntése folytán ténylegesen már nem ezt a munkakört betöltő felperes felett jogszerűen gyakorolhatta a társaság vezérigazgatója a munkáltatói jogkört. A munkaszerződés alapján a miniszter, illetve a helyébe lépő új tulajdonos képviselőjeként csak addig illette meg ez a jogosultság, amíg a felperes ténylegesen a vezérigazgatói tevékenységét látta el az alperesnél.

Bár az alperes állította, a felperes pedig vitatta azt, hogy e tény az átadás-átvétel során közölték vele, a Kúria megítélése szerint bár az alperes állította, a felperes pedig vitatta azt, hogy e tény az átadás-átvétel során közölték vele, a per eldöntése szempontjából mindennek nem volt jelentősége. A Kúria végzése alapján egységes a bírói abban a bírói gyakorlat, hogy a munkáltatói gyakorlására a jogosulttól származó intézkedést önmagában nem teszi jogellenessé az, ha a munkáltató az Mt. 74. § (1) bekezdésében előírt közzététel kötelezettségének nem tesz eleget. **E körben a munkaszerződés módosítására nem volt szükség a Kúria megítélése szerint.**

A Kúria végzése alapján mivel a másodfokú bíróság téves jogi álláspontjára figyelemmel érdemben nem vizsgálta a rendkívüli felmondást, szükségessé vált a másodfokú eljárás megismétlése. A végzés alapján a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kell, valamennyi a rendkívüli felmondásban említett indok vonatkozásában azt, hogy az alperes az Mt. 96. § (4) bekezdésében rögzített határidőn belül élt-e az azonnali hatályú megszüntetés lehetőségével, illetve mérlegelni kell a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azt, hogy a rendkívüli felmondásban megjelölt indokok tekintetében megállapítható-e a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettség szándékos vagy súlyos gondatlansággal történt jelentős megszegése.

A másodfokú bíróság helyt adott a felperes korábbi szolgálati gépjárműve vételi jogának gyakorlásával kapcsolatos keresetének is, azonban nem adta indokát annak, hogy a munkaszerződés munkaviszony megszüntetése esetében (Mt. 86. §) alkalmazandó lehetőséget miért látta alkalmazhatónak a munkaviszony azonnali hatályú megszüntetése esetében is (Mt. 87. § (1) bekezdése), így a megismételt eljárásban a döntésnek, illetve annak indokolásának erre is ki kell terjednie a Kúria végzése alapján.

Mindezekre tekintettel **a Kúria végzésével jogerős rész-közbenső ítéletet a Pp. 275. § (1) bekezdés (4) pontja alapján hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára utasította. A Kúria a határozata indokolásában állást foglalt abban a kérdésben, hogy a rendkívüli felmondás jogát az arra jogosult munkáltatói jogkör gyakorlója írta alá, ezért a rendkívüli felmondás indokainak érdemi vizsgálata volt szükséges.**

A Kúria a másodfokú bíróság részére a megismételt eljárásban előírta a másodfokú eljárás megismétlését azzal, hogy vizsgálni kell valamennyi, a rendkívüli felmondásban említett indok vonatkozásában azt, hogy az Mt. 96. § (4) bekezdésében rögzített határidőn belül élt-e az alperes az azonnali megszüntetés lehetőségével, illetve előírta annak mérlegelését, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a megjelölt indokok tekintetében megállapítható-e a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettség szándékos vagy súlyos gondatlansággal történő jelentős mértékű megszegése. A szolgálati gépkocsi megvásárlásával kapcsolatban vizsgálni rendelte azt, hogy a másodfokú bíróság a munkaszerződésben a munkaviszony megszűnése esetén az (Mt. 86. §) alkalmazandó lehetőséget miért látta jogszerűnek a munkaviszony azonnali hatályú megszüntetése esetén (Mt. 87. § (1) bekezdés), így a megismételt eljárásban döntenie kell erről, illetve az indokolásnak erre is ki kell terjednie.

2.7. A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – a kamatra és általány kártérítésre vonatkozó rendelkezések kivételével – ismételten helybenhagyta. Megállapította, hogy a felperes munkaviszonya az alperesnél 2014. november 14-én szűnik meg. (K/4. sorszám alatt mellékelem)

A megismételt másodfokú eljárásban a felperes fenntartotta a megelőző eljárásban benyújtott fellebbezését, illetve azt kiegészítette. Megismételte és részletesen előadta a megelőző eljárásokban kialakított álláspontját. A rendkívüli felmondás határidejével kapcsolatban kifejtette, hogy a licenc beszerzés tényéről a kapcsolódó döntési folyamatról több alkalommal tájékoztatta a felperes a munkáltatóját. A 2010. március 23-i igazgatósági ülés tárgyalta ezt a kérdést, az alperes 2010. évi üzleti terve pedig tételesen tartalmazta magát az ügyletet. A 2009. évi beszámolót az igazgatóság egyhangú határozattal elfogadta, tehát az igazgatóságnak, mint munkáltatói jogkör gyakorlóknak az ügyletről ekkor már teljes körű tudomása volt. A felperes terhére rótt cselekmények egy részéről a munkáltató már ekkor tudomást szerzett, ezért [REDACTED] vezérigazgató 2010. augusztus 16-i intézkedése a szubjektív elévülési határidőn kívül esik. Azt nem vitatta, hogy a rendkívüli felmondásban részletesen felhozott indokok körében egyes esetekben, így hibás a teljesítés, a további beszerzések, az SAP program párhuzamos fejlesztése körében a munkáltató rendkívüli felmondása határidőben közöltnek tekintendő, azonban ezen rész-események nem tekintendők a rendkívüli felmondás valós és okszerű indokának.

A felperes vitatta azt, hogy a megkötött szerződéssel egy be nem tervezett beszerzés jött létre, mert arról az alperes is tudott. A perben nem bizonyosodott be és az alperes azt nem is bizonyította, hogy soron kívül intézték az alperesnél a beszerzést üzembe helyezést, és az sem róható a felperes terhére, hogy a program hasznossága nem bizonyosodhatott be, azért mert az alperes az üzembe helyezést leállította még azt megelőzően, hogy a teljesítési határidő (2010. szeptember 30.) letelt volna.

A felperes a 2009. december 29-i jegyzőkönyvvel kapcsolatban hivatkozott arra, hogy ez nem az az időpont volt, amikor a felek a teljesítésről nyilatkoztak, ezen a napon a licencek átadása elektronikus úton történt meg, 2010. április 26-án került sor az egyéb adathordozón rögzített változat átvételére. Az elsőfokú bíróság tévesen értékelte a különböző időpontokban átadott licencek és szoftverek jelentőségét.

A 38 szakértői nap teljesítését igazoló irattal kapcsolatban a felperes arra hivatkozott, hogy az részteljesítésnek minősül. Az elsőfokú bíróság nem értékelte azt sem kellő súllyal, hogy az iratot a felperes már csak azt követően írta alá, hogy az érintett szakszolgálatok a teljesítés megtörténtét igazolták. Nem értékelte a meghallgatott tanúk vallomását, akik alátámasztották azt, hogy a program üzembe helyezésével a szállító tevékenykedett, az elsőfokú eljárás során becsatolásra került egy olyan kimutatás, amely a rendszer naplóelemzését tartalmazza, és amelyből megállapítható a ráfordított idő mértéke is. Az alperes által becsatolt szakértői véleménnyel kapcsolatban kifogásolta, hogy a szakértő csak részleges adatok alapján alakította ki véleményét, egy félbeszakadt informatikai fejlesztést vélelmezett, ezért az – nyilvánvalóan – nem minősülhet teljes értékű bizonyítéknak sem. A perben hiányzó dokumentumokkal kapcsolatban kifejtette, hogy ennek ténye nem írható a felperes terhére, mivel a perben a felperesnek nincs lehetősége arra, hogy olyan iratokra hivatkozzon teljes körűen, amelyek az alperes birtokában vannak, így azokhoz nem férhet hozzá. Az alperes ezeket csak részben csatolta a perben, és azt sem bizonyította, hogy a szoftver beszerzése és üzembe helyezése soron kívül történt, erre vonatkozó bizonyíték nem merült fel. Az elsőfokú eljárás során az alperes nem fejtette ki, hogy a felperes milyen belső szabályhoz, vagy jogszabályhoz képest szegte meg a munkaköri kötelességét jelentős mértékben. Utalt arra a tényre is, hogy 2009. december 29-i jegyzőkönyvvel kapcsolatban, hogy a számla kiegyenlítése csak 2010. január 19-én került sor, tehát nem lehet megállapítani, hogy a felperes a teljesítést megelőzően intézkedett volna a számla kifizetéséről. A számla kifizetésére az alperesnél kialakult belső szabályok szerint történt, ezért a felperes terhére nem lehet szándékosságot, vagy súlyos gondatlanságot megállapítani. A felperes a beszerzésben tevételesen nem is vett részt, mivel annak időpontjában szabadságon volt. A beszerzett szoftvert az alperes a vagyonában a szellemi termékek között 2009. évben aktiválta, tehát megállapítható, hogy a szerződés tárgyát képező szoftver licencek már ekkor is az alperes vagyonának a részét képezték. Mindebből következik, hogy a rendkívüli felmondás indoka okszerű nem lehet. A felperes nem okozott gazdasági veszteséget az alperesnek, azért mert maga az alperes volt az, aki a fejlesztést leállította, így maga tehet arról, hogy a beszerzett program ellenértéke nem térült meg nála. A hardver vásárlásával kapcsolatban

utalt arra, hogy az eszközöket valóban 2010. tavaszán vásárolták meg, erről az igazgatóság tudott, így az erre való hivatkozás a rendkívüli felmondásnak határidőn túli. Utalt továbbá arra is, hogy a felperesnek azért sem róható fel a 38 szakértői nap, mint munkaköri mulasztás, mert a számla kifizetésére 2010. július 02-a után került sor, ekkor a felperes a munkavégzés alól a munkáltató már felfüggesztette, ebből következően a felperesnek a számla kifizetésére ráhatása már nem volt. A számla kifizetését az új vezérigazgató engedélyezte, így erre a tényre a rendkívüli felmondás okszerű okaként már nem hivatkozhat. A felperes hivatkozott arra is, hogy amennyiben a szállító teljesítése hibás volt, úgy a szerződésbe beépített garancia (kötér) lehetővé tette volna a szállítóval szembeni eljárást a részére kifizetett összeg visszakövetelésére vagy csökkentésére. Az alperes nem bizonyította a perben, hogy e lépéseket megtette, ebből következően a tőle elvárható gondosságot sem tanúsította. A fellebbezés kiegészítésében a felperes indítványozta, hogy a bíróság hallgassa meg tanúként [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]. képviselőjét is.

A felperes további előkészítő iratában bejelentette, hogy a Kúria végzésének meghozatalát követően jutott tudomására az a tény, hogy a 38 szakértői napra vonatkozó számla kelte 2010. június 16-a, a fizetési határidő 30 nap volt, ezért a legkésőbb július 16-án azt az alperesnek ki kellett egyenlítenie. Ez az információ is megerősíti azt a tényt, hogy a rendkívüli felmondásnak ezen indoka elkésett, ezen túlmenően pedig okszerűtlen is. Az alperes nem bizonyította azt, hogy az eljárás során a felperes milyen szabályokat sértett meg, nem igazolta és nem bizonyította azt sem, hogy kötelezettségeit milyen belső szabály írta elő és azt sem, hogy milyen kárt okozott. Ebből következően munkakörét képező lényeges kötelezettségének jelentős mértékű megszegése nem állapítható meg, a felsorolt cselekmények ennek igazolására nem alkalmasak. A rendkívüli felmondás az elkésettségen túlmenően is jogellenes, mivel a felmondási okok együttesen és külön-külön sem valósítanak meg az Mt. 96. § (1) bek. a) pontjában meghatározott feltételeket. A felperes további előkészítő iratában fellebbezésében foglalt döntés meghozatalát kérte, azzal, hogy elmaradt munkabérré vonatkozó kereseti kérelmét is felemelte az eltelt időre vonatkozó munkabér összegével. Megismételte azon álláspontját is, hogy a szoftver licenceket az alperes 2009. december 30-án a könyveibe bevezette, mint vagyontát aktiválta, valamint fenntartotta a korábbi bizonyítási indítványait is, hogy bíróság kötelezze az alperest a felperes által szükségesnek tartott iratok csatolására is.

A szolgálati személygépkocsival kapcsolatban az **alperes** a kereset elutasítását kérte. Fellebbezés kiegészítéséhez mellékelte a gépkocsi értékére vonatkozó kereskedői, valamint a felperes megtérült jövedelméről kiállított igazolásokat is. Az alperes a megismételt másodfokú eljárásban is fenntartotta a korábbi eljárásban előterjesztett érvelését, és benyújtott fellebbezését, amelynek alapján a kereset elutasítását kérte. Kifejtette, hogy a felperes terhére róható a SAS program beszerzésével kapcsolatos többletköltség felmerülése, amely az alperes számára eredményt nem, de veszteséget okozott. Kérte továbbá a felperes perköltségben történő marasztalását is.

A másodfokú bíróság a megismételt eljárásában részbizonyításra kötelezte az alperest a 2009. évi beszámoló és üzleti jelentés, könyvvizsgálói jelentés, 2009. évi beszámoló elfogadásáról döntő igazgatósági ülésről készült jegyzőkönyv és igazgatóság által hozott határozat, a 2009. évi beszámolót tárgyaló felügyelő bizottsági ülés jegyzőkönyve és határozata, valamint az éves beszámoló elfogadásáról szóló tulajdonosi határozat csatolására. Az alperes e kötelezettségének csak részben eleget tett a másodfokú eljárás során.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes tulajdonosi jogait gyakorló szervezet a 2009. évi beszámolót és teljesítés igazolást elfogadta, továbbá a 2009. évi üzleti jelentés az informatikai fejlesztések körében tartalmazza az SAS program – mint speciális alkalmazás – beépítését, amely a vezetők naprakész információkkal történő ellátását oldandó meg az alperesnél.

A határozathozatal során a másodfokú bíróság az alperes által a másodfokú eljárásban csatolt iratokat értékelési körébe vonta. Megállapította, hogy **a felperes fellebbezése túlnyomó részben alapos, az alperes fellebbezése nem alapos.** Az elsőfokú bíróság a széles körben lefolytatott bizonyítást követően a tényállást megállapította, a vonatkozó jogszabályok alkalmazásával meghozott döntésével a másodfokú bíróság is egyetértett, a döntés indokaival részben értett egyet.

Ítélete indoklásában utalt arra, hogy a Kúria hivatkozott végzésében a másodfokú bíróság kötelességévé tette a rendkívüli felmondás indokainak vizsgálatát és az elsőfokú ítélet megállapításainak felül bírálását. Az alperes a felperes részére kézbesített rendkívüli felmondásában terhére róta, hogy 2009. december 22-én szállítási szerződést kötött a [REDACTED] [REDACTED] vel az SAS szoftver licenc beszerzése tárgyában, ez az ügylet azonban nem szerepeltette a 2009. éves üzleti tervben, annak módosítására emiatt nem került sor, így az alperes álláspontja szerint egy előre nem tervezett beszerzés valósult meg soron kívül. A beszerzés indokait illetve annak rendkívüli sürgősségét alátámasztó érveket az üzleti dokumentációkban nem lehetett fellelni, a teljesítési igazolás valótlan a szállító számláját az alperesi szervezet befogadta, annak ellenére, hogy a szoftvert futtató számítógép csak 2010. márciusában került beszerzésre. A teljesítés informatikai szempontból igazolhatóan lett minősítve, a szoftver szállításának 2010. áprilisi teljesítése hibás volt azért, mert magyar nyelvű dokumentáció nem került átadásra a megrendelő részére. Nem írtak alá titoktartási blankettát sem a szállító képviselői, ez pedig az alperes üzleti titkainak megsértéséhez vezető magatartás. Az alperes a felperes terhére róta továbbá azt is, hogy a beszerzett szoftvert 2009. december 30-án a könyveibe bevezette és aktiválta annak ellenére, hogy azok nem voltak létezőek. Az alperes álláspontja szerint azokat használni nem tudta, azok testreszabása nem történt meg, ezért a szoftver jelenlegi értékének csak töredékét éri az érte kifizetett vételárnak. A szoftver beszerzéséhez szükséges további eszközök további kiadást jelentettek az alperesnek. Az előzőekben írtak alapján az alperes megkérdőjelezte a beszerzés indokoltságát is. A rendkívüli felmondás indokának tudomásszerzése időpontjaként a felmondó levélben 2010. augusztus 2-át jelölte meg.

A per iratanyaga alapján a Fővárosi Törvényszék megállapította, hogy az alperes egy 2009. évben lefolytatott közbeszerzési eljárás útján megkötött keretszerződéshez csatlakozva rendelte meg az SAS szoftver licencet. A 2009. december 29-i teljesítési jegyzőkönyvben foglaltakat a másodfokú bíróság is aggályosnak találta, mivel az alperes munkavállalóinak túlnyomó többsége ekkor szabadságon volt, azonban a szoftver licenceket az alperes a következő napon a vagyonába aktiválta. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperest a 2009. december 29-i jegyzőkönyv aláírásában mulasztás terheli, ugyanakkor a felperes felelősségét enyhítő körülmény, hogy az aláírásra azt követően került részéről sor, hogy az érintett szakterület vezetője a jegyzőkönyv tartalmát az aláírásával már igazolta. A felperes felelőssége ebben közvetett, hiszen nem az ő munkaköri feladatát képezte a tényleges ellenőrzés, ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes, mint az alperes korábbi egyszemélyi felelős vezetője felelőséggel tartozik a gazdálkodást érintő körülményekért. Az említett eset nem minősíthető lényeges és jelentős munkaköri kötelezettség szándékos, vagy súlyosan gondatlansággal történő megszegésének, mert az eljárás az alperesnek nem okozott kárt, hiszen az általa megvásárolt szoftverlicencket az alperes vagyonának részévé váltak. A másodfokú bíróság alaptalannak és szükségtelennek találta azt az alperesi állítást, hogy szükségtelen és felesleges a szoftver beszerzésről született döntés, ugyanis az alperes irányítási rendszerében ismert tény volt ez az ügylet, arról az alperes vezetése tudott, a beszerzésről pedig nem a felperes döntött egy személyben. Mindebből az következik, hogy a 2009. december 29-i jegyzőkönyv aláírásában nevesíthető a felperesi mulasztás nem tekinthető olyan súlyú és jelentőségű körülménynek, amely a rendkívüli felmondáshoz elegendő. A szoftver beszerzésével és üzembe helyezésével kapcsolatos információknak az igazgatóság – mint az alperes korábbi munkáltatója – amelynek tagja volt a tulajdonos képviselője is – tudomással bírt, hiszen a 2009. évi üzleti beszámolóban ez az ügylet feltüntetésre került. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a munkáltatói jogkör gyakorló legkésőbb az üzleti beszámoló elfogadásakor tudomást szerzett a szoftver beszerzéséről, a beszámolót jóváhagyta, így ezen **felmondási indokkal kapcsolatosan a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az elkészt, határidőn túli.** A Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletében arra is rámutatott, hogy a kialakult bírói gyakorlat szerint a munkáltatói jogkör gyakorlója szempontjából nem bír jelentőséggel, így közömbös, hogy a felperest követő elnök- vezérigazgató erről mikor szerzett tudomást.

A másodfokú bíróság azt is megállapította, hogy a szoftver üzembe helyezésével kapcsolatban mulasztások terhelik az alperes eljárását, amelyekért a felperes felelőséggel tartozik, ugyanakkor az első fokon eljáró bíróság figyelmen kívül hagyta a perben meghallgatott egyik tanú tanúvallomását, aki úgy nyilatkozott, hogy 2010. április 26-án a licencek egyéb adathordozón történő átadása történt meg, ez pedig nem jelenti azt, hogy a korábbi teljesítésigazolások valótlan adatokat tartalmaznak. A perben az alperes nem bizonyította, hogy 2009. december 29-én és 2010. január 4-én felvett jegyzőkönyvek

valótlan termék átadást tanúsítanak. Az alperes ezen álláspontjának is ellentmond az a körülmény, hogy a licenceket már 2009. évben a vagyonában szerepeltette, ez nyilvánvalóan nem történhetett volna meg egy fiktív átadás esetén.

Az ellenérték kifizetésével kapcsolatban a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az ugyancsak az alperesnél kialakult eljárási rend és eljárás szerint történt meg, a kifizethetőség feltételeit ellenőrizték az érintett vezetők, és az aláírásukkal jóváhagyták a felperes intézkedésére csak ezt követően került sor.

A szállító hibás teljesítésével kapcsolatban a feltárt tényekből a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperesnek a munkavégzés alóli felmentését követően már nem volt ráhatása a teljesítés ellenőrzésére és a szállítóval szembeni jogok érvényesítésére. Az alperes a program üzembe helyezést leállította, emiatt az lényegesen kisebb értéket képviselt a későbbiekben, mint amennyi a vételára volt. Az alperest ebben a körben felelősség terheli, emiatt ez nem lehet okszerűen a felperes hibájának értékelni, hiszen a felperes munkaviszonyának megszüntetésére a teljesítési határidőt megelőzően került sor, így a program bevezetése és testreszabása nem történt meg, ez pedig az alperesnek róható fel.

A hardver beszerzésével kapcsolatos továbbiakban felmerült többlet költségek vonatkozásában a bíróság megállapította, hogy ez szerepel az alperes üzleti tervében, amely szoftver teljes körű működéséhez szükséges. Ebből következően az hozzátartozott az ügyletnek, így az külön önálló felmentési okként nem értékelhető, csak a többi felmondási indokkal együtt. A perben az alperes állította, de nem bizonyította, hogy a beszerzett számítógépes eszközöket más célra nem tudta hasznosítani, azok feleslegesek voltak.

A 38. szakértői nappal kapcsolatban a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy ennek felperes általi igazolására is azt követően került sor, hogy a teljesítést az illetékes szakterület vezetője igazolta. A felperes vélhetően nem győződött meg a tényleges teljesítésről, az ő felelősége, vezetőként közvetett volt, ez azonban nem minősül a törvényszék álláspontja szerint olyan súlyos és lényeges kötelességszegésnek, amely önmagában a rendkívüli felmondást megindokolná. Ezen felmondási indokkal kapcsolatban a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a vonatkozó számla kelte 2010. július 16-a volt, a fizetési határidő 30 nap, tehát a számla kiegyenlítésének legkésőbb július 16-án meg kell történnie. A megismételt másodfokú eljárásban a bíróság kötelezte az alperest a számla kifizetésével kapcsolatos iratok csatolására, de az alperes ezen kötelezettségének nem tett eleget, amelyből a másodfokú bíróság arra következtetett, hogy a kifizetést az új vezérigazgató engedélyezte. Ebben az időpontban a felperes már nem végzett munkát az alperesnél, így ezen felmondási ok tekintetében is megállapítható, hogy erről a rendkívüli felmondást aláíró munkáltatói jogkör gyakorló a közlést megelőző 15 napot jóval megelőzően szerzett tudomást, tehát az elkésett, ezen túlmenően a rendkívüli felmondásnak okszerű indoka nem lehet.

Az alperes által csatolt informatikai szakértői véleményt a törvényszék hiányosnak ítélte, mivel az hiányos dokumentáció alapján az alperesi felmondás időpontját követően lényegesen későbbi időpontban készült el, így az a rendkívüli felmondást alátámasztó aggálytalan bizonyítékként nem értékelhető.

A másodfokú bíróság egyetértett azon felperesi érveléssel is, hogy az alperes nem tett semmit, legalább is a perben ilyen állítást nem tett és nem is bizonyított az általa állított károsodása megelőzésére, nem élt azokkal a lehetőségekkel sem, amelyekre a szállítóval kötött szerződés feljogosította volna.

A szolgálati gépkocsi megvásárlásával kapcsolatban állított felperesi kártérítés iránti igényt a Fővárosi Törvényszék nem találta jogszerűnek ezért azt elutasította.

Mindezekből következően a másodfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy **a felperes terhére rótt mulasztások nem olyan súlyúak, amelyeket megfelelnek az Mt. 96. § (4) bekezdésében meghatározott feltételeknek, ezen túlmenően a rendkívüli felmondás jogát az alperes az Mt. 96. § (4) bekezdésében meghatározott határidőn túl gyakorolta, az elkésett.**

2.7. Az alperes felülvizsgálati kérelme

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül, és hozzon a jogszabályoknak megfelelő új határozatot. A felperes keresetét utasítsa el, illetve ennek hiányában az általános kártérítésre vonatkozó rendelkezést akként módosítsa, hogy annak összegét a minimális, kéthavi átlagkereset összegére szállítsa le, továbbá marasztalja a felperest a perköltségben és az illeték viselésében. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az Mt. 96. § (1), (2) és (4) bekezdését, illetve a 89. § (2) bekezdését is. Életszerűtlennek tartotta azt a feltételezést, hogy a szoftver beszerzésekkel kapcsolatban a rendkívüli felmondás indokolásában a felperes terhére rótt köteleességszegésről a 2009. évi beszámolóból értesült volna, hiszen az nem tartalmazhatta a 2009. december 29-re datált teljesítési jegyzőkönyvvel kapcsolatos, a felmondásban kifejtett valótlanosságokat, továbbá azt, hogy a 2009. évi könyvekbe bevezetésre és aktiválásra kerültek a nem létező, fiktív szoftverek. Az nem tartalmazza azt sem, hogy a szoftver licence kódja csak 2010. január 04-én érkezett meg, továbbá, hogy a beszerzés további kiadást jelentett az alperesnek. Álláspontja szerint nem derül ki abból az sem, hogy 2010. évben teljesítést igazoló dokumentumok nélkül került igazolásra a 38 szakértői nap. A 2009. december 29-i teljesítési jegyzőkönyvvel aggályossága tekintetében előadta, hogy az nem valós adatokat tartalmazott, dátumozása sem megfelelő, melynek feltétlenül fel kellett volna tűnnie az aláírónak. Nem találta helytállónak a jogerős ítélet azon megállapítását sem, hogy a felperes felelőssége csak közvetett lenne, mivel neki munkaköri kötelessége, hogy ne írjon alá olyan jegyzőkönyvet, amely visszadátumozott. Álláspontja szerint a kötelezettségek alól az sem mentesítette, hogy azt az érintett szakterület vezetője a jegyzőkönyvet már aláírta. Az alperes számára világos volt, hogy az általa aláírt jegyzőkönyv tartalma valótlan, a licencek átadása nem történt meg a jegyzőkönyvben foglalt időpontban. Álláspontja szerint a 2009. december 29-i jegyzőkönyv aláírásával, illetve a 38 szakértői nap igazolásával a felperes, mint az alperesi szervezet korábbi elsőszámú vezetője olyan súlyos köteleességszegést valósított meg, amely megvalósítja az Mt. 96. § (1) bekezdése a) pontjában foglaltakat.

2.8. A felperes felülvizsgálati ellenkérelme

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn, és marasztalja az alperest a felülvizsgálati eljárás költségében, figyelemmel arra, hogy a jogerős ítélet megfelel a jogszabályoknak. Nem értett egyet a jogerős ítélet azon megállapításával, hogy a 2010. december 29-i teljesítési jegyzőkönyv aggályos, mivel állítása szerint akkor a [REDACTED] birtokában volt a licencnek és módja volt azt az alperesnek értékesíteni. Vitatta azt is, hogy a fenti napon az alperes valamennyi munkavállalója szabadságon volt.

2.9. A Kúria „Ítélete” (K/5. sorszám alatt mellékelem)

A Kúria „Ítéletében” úgy foglalt állást, hogy helytállóan hivatkozott az alperes felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója igazoltan a 2010. augusztus 02-án kelt informatikai állásfoglalásból szerzett tudomást azon köteleességszegésről, amelyeket a rendkívüli felmondásban a felperes terhére róttak. A tudomásszerzés időpontját illetően a 2009. évi beszámolónak nincs jelentősége, mert a 2009. december 29-re datált teljesítési jegyzőkönyvvel kapcsolatban azt nem tartalmazza, hogy 2009. december 29-én a licence átadása nem történt meg, és 2009. évi könyvekben a valóságnak nem megfelelő adatok kerültek bevezetésre.

A Kúria álláspontja szerint ugyancsak kellő alap nélkül állapította meg a másodfokú bíróság azt, hogy a 38. szakértői nap igazolása vonatkozásában a rendkívüli felmondás elkésett. Ezt az álláspontját azzal indokolta, hogy a teljesítési igazolás alapján a vonatkozó számlák kiegyenlítésének legkésőbb 2010. július 16-ig meg kellett történnie, a kifizetést az új elnök vezérigazgató engedélyezte, így legkésőbb július 16-án tudomást szerzett a felperes köteleességszegéséről. A Kúria ebből következően megalapozottnak ítélte a felülvizsgálati kérelem azon érvelését, mely szerint ezen felmondási indok vonatkozásában is a jogszabályban rögzített határidőben került sor az azonnali hatályú felmondásra.

A felperes 2010. június 15-én igazolta 38 technikai szakértői nap szolgáltatás teljesítését, majd ezt követően ezen igazolásra figyelemmel került benyújtásra a számla. A Kúria ítélete alapján ebből nem kellett következtetnie az új vezérigazgatónak arra a körülményre, hogy a teljesítés igazolására

dokumentumok hiányában kellő alap nélkül került sor. E tényről az „Ítélet” szerint 2010. augusztus 2-i informatikai állásfoglalásból szerezhetett csupán tudomást.

Az „Ítélet” szerint mindezekből megállapítható, hogy a rendkívüli felmondásban a felperes terhére rótt köteleességszegések tekintetében az alperes az Mt. 96. § (4) bekezdésében rögzített objektív és szubjektív határidőn belül élt a rendkívüli felmondás jogával.

A Kúria az irányadó tényállásból „Ítéletében” kiemelte, hogy a SAS szoftver beszerzése nem szerepelt az alperes 2009. évi üzleti tervében. Egy december 29-i a felperes által aláírt teljesítés igazolás következtében mégis 2009. december 30-án bevezették a könyvekbe és aktiválták. A Kúria „Ítéletében” arra is utalt, hogy a felperes vezérigazgatói munkakörben az alperes első számú vezetője volt, ehhez igazodó felelősséggel és átlagkeresettel. Mindezek figyelembevételével kellett állást foglalni abban a kérdésben, hogy az Mt. 96. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállnak-e.

A Kúria ítéletében azzal érvelt, hogy a felperes az alperes első számú vezetőjeként, az Mt. az általános szabályokhoz képest több speciális rendelkezést is tartalmaz és fokozott elvárásokat támaszt vele szemben, és szigorúan ítéli meg a felelősségét is. Mindezekből következik, hogy a felperes terhére rótt kötelezettségszegések vonatkozásában ennek figyelembevételével kell megállapítani azt, hogy azok megalapozzák-e az Mt. 96. § (1) bekezdésének a) pontjában foglalt feltételeket. A másodfokú bíróság a jogerős ítéletben megállapította a felperes mulasztását, tehát azt, hogy munkaviszonyból származó kötelezettségét vétkesen megszegte, azonban az előbbieket figyelmen kívül hagyva téves következtetést vont le arra vonatkozóan, hogy a rendkívüli felmondás feltételei az első számú vezető bizonyított vétkes mulasztásával nem állnak fenn. A Kúria álláspontja szerint a kötelezettségszegés súlyát és jelentős mértékét, továbbá legalább a súlyos gondatlanságot az adott esetben a felperes munkaköre, az alperes szervezetében elfoglalt helyzete kellően megalapozza.

A másodfokú bíróság a 2009. december 29-i dátummal aláírt teljesítési jegyzőkönyvet aggályosnak találta, azonban azt úgy ítélte meg, hogy ezzel kapcsolatban a felperes felelőssége csak közvetett, ezért az esetet nem minősítette lényeges és jelentős kötelezettségszegésnek, mert a felperes eljárása nem okozott kárt az alperesnek.

A Kúria „Ítélete” alapján ezzel szemben megállapítható, hogy a felperes, mint egyszemélyi felelős vezető kötelessége volt, hogy olyan tartalmú dokumentumokat írjon alá, amelyek valóságtartalmáról meggyőződött, és az nem jogsértő. A felperes vezérigazgatóként visszadátumozott jegyzőkönyvet írt alá, így a teljesítést igazoló okiratra az aláírás nem a dátum szerinti időpontban került. Ez alól nem mentesíti a felperest, hogy az érintett szakterület vezetője a jegyzőkönyvet aláírásával ezt megelőzően igazolta.

A Kúria álláspontja szerint nem maradhat értékelés nélkül az a körülmény sem, hogy a nem valós tartalmú dokumentum aláírásának következménye, hogy a 2009. évi tényleges teljesítés hiányában az alperes könyveibe 2009. évre bevezetésre és aktiválásra kerültek az adott szoftverek, pedig teljes körű teljesítésre 2010. január 4-ét megelőzően bizonyítottan nem került sor.

A Kúria álláspontja szerint ebből következően helytállóan állapította meg az első fokon eljáró bíróság, hogy ezek a cselekmények önmagukban olyan súlyúak voltak, amelyek megalapozták a felperes jogviszonyának azonnali hatályú megszüntetését függetlenül attól, hogy az károsodást okozott-e az alperesnél vagy nem.

A 38. szakértői nappal kapcsolatban a Kúria megállapította, hogy a felperesnek meg kellett volna győződnie az általa aláírt dokumentum valóságtartalmáról, és meg kellett volna követelnie, hogy a teljesítést valamilyen dokumentációval támasszák alá, mindezt azonban elutasította. Ezért kellő alap nélkül jutott arra a következtetésre a másodfokú bíróság, hogy ennek elmulasztása nem minősül súlyos és lényeges köteleességszegésnek.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján, hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a rendkívüli felmondás jogellenességének a megállapítására és jogkövetkezményei alkalmazására tekintetében a felperes keresetét elutasította.

III.

Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései

Az Alkotmánybíróság

24. cikk (2) bekezdés

d) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját;

B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

Q cikk

(2-3) bekezdés

Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját. Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

IV.

Jogi érvelés. A Kúria „Ítéletének” Alaptörvénybe ütközése

4.1. Alapvetés

A bírósághoz fordulás joga az **Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből** ered, a **tisztességes eljárás** egyik részeleme. [3215/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás 11-13.]. A bírósághoz fordulás jogából az a kötelezettség hárul az államra, hogy a jogviták elbírálására bírói utat biztosítson [59/1993. (XI. 29.) AGB 1993, 353.] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a bírósági úthoz, a bíróság általi döntéshez való jognak szerves része az **eljárás minősége**: ez adja a bírósághoz fordulás értelmét [35/2002. (VII. 19.) AB határozatban ABH 2002, 199, 211.]. **Az eljárás tisztességességének önmagában nem elégséges feltétele a bírósági út igénybevételének lehetővé tétele**, az csak akkor biztosított, ha a bíróság érdemben reagál (dönt) a perben előterjesztett kérelmekre {26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [62]}.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint **egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni**, a konkrét ügy körülményeinek figyelembe vételével, ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárás meg kell, hogy feleljen ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön {3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [23]}. Polgári peres eljárásban így a tisztességes bírósági tárgyalás követelményének része a bírósághoz fordulás joga {3215/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [11]–[13]}, a tárgyalás igazságosságának biztosítása {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [66]}, a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}, a törvény által létrehozott bíróság {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]–[34]} **független és pártatlan eljárása** {21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [58]}, illetve a perek ésszerű időn belül való befejezése {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [38]}, **az indokolt bírói döntéshez fűződő jog** {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [28]}.

Az Abtv. 27. §-a úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasszal az egyedi ügyben érintett személy, vagy szervezet akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. **A bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz ebből következően nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak, ugyanis az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazza** {Erre utalt többek között a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, indokolásának [13] pontja is}.

Az Alaptörvény 25. Cikke tartalmazza a bíróságok igazságszolgáltatási feladatait, miszerint;

„(2) A bíróság dönt

- a) büntetőügyben, magánjogi jogvitában, törvényben meghatározott egyéb ügyben;
- b) a közigazgatási határozatok törvényességéről;
- c) az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről;
- d) a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról.”

A T. Alkotmánybíróság jogértelmezése alapján a bíróságok érdemi ítélkező tevékenységük útján teljesítik fent hivatkozott feladataikat. **Az érdemi ítélkező tevékenység, mint cselekménysorozat mibenlétéhez a T. Alkotmánybíróság interpretálására támaszkodva az alábbiak fejthető ki.**

„Az ítélkezés szűkebb értelmű jelentése [az Alkotmány 50. § (1) és (2) bekezdésére és a 70/K. §-ra is figyelemmel] a bíróságok olyan tevékenységére utal, amikor jogvitát vagy jogsértést jogszabály alapján bírálnak el, vagy valamely alkotmányos jog megsértésével vagy vélt megsértésével összefüggésben

hoznak olyan döntést, mely a jogokra, kötelezettségekre vagy az érintettek törvényes érdekeire érdemi kihatással van. Ez az ítélkező tevékenység alapvetően az ügynek vagy az üggyhöz szorosan kapcsolódó érdemi kérdésnek a jogerős eldöntésére irányul úgy, hogy a bíróság meghozott határozatához maga is kötve van.”

4.2. Az Alkotmánybíróság Alkotmányon alapuló döntéseinek kötelező ereje

Az Indítványozó jelen alkotmányjogi panaszban a hivatkozott alapjogi sérelem kapcsán az Alkotmánybíróságnak olyan döntéseire is hivatkozik, amelyeket a testület még a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló **1949. évi XX. törvény** (a továbbiakban: Alkotmány) normaszövege alapján hozott. Ezek a döntések az Indítványozó álláspontja szerint jelen esetben az Alaptörvény alapján is alkalmazhatóak, tekintet nélkül az Alaptörvény negyedik módosításával beiktatott 5. számú záró rendelkezésre, amely szerint az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott alkotmánybírósági határozatok hatályukat veszítik. Indítványozóként e tekintetben hivatkozik;

A **22/2012. (V. 11.) Ab** határozatban foglaltakra, amely úgy fogalmaz, hogy az „Alkotmánybíróság az újabb ügyekben felhasználhatja azokat az érveket, amelyeket az Alaptörvény hatályba lépése előtt hozott korábbi határozata az akkor elbírált alkotmányjogi kérdéssel összefüggésben tartalmazott, feltéve, hogy az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges. [...] Az egyes intézményekről, alapelvekről és rendelkezésekről kialakított értelmezése a határozataiban található meg. Az Alkotmánybíróságnak azokra az alapértékekre, emberi jogokra és szabadságokra, továbbá alkotmányos intézményekre vonatkozó megállapításai, amelyek az Alaptörvényben nem változtak meg alapvetően, érvényesek maradnak.” (indokolás [40]–[41]) Az Alkotmány- bíróság mindezek alapján az **Alaptörvény XXVIII. cikk (1)** bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor irányadónak tekinti a **tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot**. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a **6/1998. (III. 11.) Ab határozatban** (a továbbiakban: Abh.) foglalta össze. Az Abh.-ban megfogalmazott megállapításokat az Alkotmánybíróság utóbb több döntésében [5/1999. (III. 31.) Ab határozat, Abh 1999, 75.; 14/2002. (III. 20.) Ab határozat, Abh 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) Ab határozat, Abh 2002, 116, 118–120.; 35/2002. (VII. 19.) Ab határozat, Abh 2002, 199, 211.] is megerősítette és gyakorlattá formálta. Az Abh.-ban kimunkált **alkotmányos mérce értelmében a tisztességes eljárás (fair trial) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni**.

Hivatkozok továbbá a **7/2013. (III. 1.) AB határozatra**, amely – utalva a fenti AB határozatra – a **tisztességes eljáráshoz való joghoz kapcsolódó korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot a fenti mérce alapján irányadónak tekinti az Alaptörvény hatálybalépése után is**. (Id. a határozat 24. pontjában írtakat).

Tekintettel a fentiekre ezzel kapcsolatban utalok arra, hogy az Alkotmánybíróság **a jogbiztonság elvének egyik leglényegesebb elemével, a jogerő tiszteltben tartásával** kapcsolatban kialakított korábbi álláspontja szerint: „[a]z anyagi igazságosság és a jogbiztonság követelményét a **jogerő intézménye hozza összhangba [...] a jogbiztonság elsődlegessége alapján**. A jog- erő intézménye, alaki és anyagi jogerőként való pontos meghatározottsága a jogállamiság részeként alkotmányos követelmény. Az Alkotmánynak megfelelően biztosított jogorvoslati lehetőségek mellett beállott jogerő tiszteltben tartása a jogrend egészének biztonságát szolgálja. **A jogerős határozatok megváltoztathatatlanságához és irányadó voltához alapvető alkotmányos érdek fűződik**. A jogállamiság lényeges eleme, hogy a törvénynek egyértelműen meg kell határoznia, [...] hogy a jogerőssé vált határozat megtámadására milyen feltételek alapján van lehetőség, s hogy mikor következik be az az állapot, amikor a jogerős határozat már semmiféle jogorvoslattal nem támadható.” [9/1992. (I. 30.) Ab határozat, Abh 1992, 59, 66.]

Az Alkotmánybíróság a bírósághoz fordulás jogának értelmezése során több határozatában rámutatott arra, hogy az Alkotmány e rendelkezése [57. § (1) bekezdése] az eljárási garanciákon túl a bírósághoz fordulás alapjogát foglalja magában. Ezen alapjog tartalmát az Alkotmány bíróság több határozatában értelmezte [9/1992. (I. 30.) Ab határozat, Abh 1992, 67.; 59/1993. (XI. 29.) Ab határozat, Abh 1993, 335.; 1/1994. (I. 7.) Ab határozat, Abh 1994, 35. Ab határozatok]. Az Alkotmánybíróság az 59/1993. (XI. 29.) Ab határozatában (Abh 1993, 353.) megállapította, hogy ez az alkotmányi rendelkezés mindenkinek alanyi jogosultságot biztosít ahhoz, hogy jogát független és pártatlan bíróság előtt érvényesítse. Az alapvető jogból következően az államra az a kötelezettség hárul, hogy – egyebek között – a polgári jogok és kötelezettségek (a polgári joginak tekintett jogviták) elbírálására bírói utat biztosítson. Az Alkotmány bíróság rámutatott arra is, hogy „a bírósághoz fordulás alapvető joga nem csak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A feleknek az Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogait és kötelezettségeiket elbírálja. A bírósághoz fordulás alapjoga – az Alkotmány 8. § (2) bekezdésére figyelemmel – nem jelent korlátozhatatlan alanyi jogot a perindításra. törvény azonban az alapjog lényeges tartalmát nem korlátozhatja és a korlátozásnak elkerülhetetlenül szükségesnek és az elérni kívánt célhoz képest arányosnak kell lennie.” (930/b/1994. Ab határozat, Abh 1996, 502, 505.)

4.3. Az Alkotmánybíróság döntésére irányadó joggyakorlat az EJEB döntéseire tekintettel

Álláspontom szerint az Alaptörvény vonatkozó rendelkezésein felül jelen alkotmányjogi panasz elbírálása során az Alkotmánybíróságnak a fentiek alapján, figyelemmel kell lenni saját korábbi, az Alkotmány alapján kialakított gyakorlatára, érveire és értelmezési szempontjaira továbbá az **Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) vonatkozó releváns döntéseire és ebből levezethető joggyakorlatára is**. Az utóbbi elvet azért tartom fontosnak kiemelni, mivel a Kúria „Ítéletének” meghozatala során álláspontom szerint figyelmen kívül hagyta a későbbiekben hivatkozott EJEB döntéseit, amelyek nem támasztják alá, nem igazolják a Kúria által ügyemben hozott döntést. Az EJEB gyakorlatát az Alkotmánybíróságnak az Egyezmény alkalmazása során figyelembe kell vennie, mivel **az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezményt** valamint az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyvet (a továbbiakban: EJEE), melyet Magyarországon az **1993. évi XXXI. törvény** hirdetett ki, ezáltal az a hazai jogrendszer részévé vált. Ebből következően Magyarország olyan nemzetközi jogi kötelezettséget vállalt, amelynek belső joggal való összhangját az **Alaptörvény Q cikkének (2)-(3) bekezdése alapján** köteles biztosítani. Az **EJEE 19. Cikke** értelmében a Magas Szerződő Felek, – köztük Magyarország is – az Egyezményben foglalt kötelezettségek tiszteletben tartásának biztosítása céljából hozták létre az EJEB-et, **amelynek megállapításai, gyakorlata a részes államok bíróságaira nézve is kötelező erővel bírnak**. **Az Alkotmánybíróság a fentieket, vagyis az Egyezményben foglalt rendelkezések, valamint az EJEB joggyakorlatának a bíróságokra nézve kötelező erejét több határozatában is elismerte.**

Az **EJEE 6. Cikk 1. bekezdése értelmében** mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában. Az Egyezmény 19. Cikke alapján felállított Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) gyakorlata a fenti rendelkezés részletes értelmezését adta.

Eszerint a bírósági eljáráshoz fűződő jog nem tekinthető abszolút jognak: a nemzeti hatóságok kivételesen alkalmazhatnak bizonyos korlátozásokat, azonban ezek nem veszélyeztethetik ezen jog lényegét, továbbá szükséges, hogy jogszerű céljuk legyen és e célokkal arányban kell állniuk. A bírósági eljáráshoz történő hozzáférhetőség hiányának legnyilvánvalóbb esete, ha az érintettnek – jogalap híján – eleve nem áll rendelkezésére ilyen lehetőség (vö. Keegan v. Ireland judgment of 26 May 1994, Series A no. 290; De Moor v. Belgium judgment of 23 June 1994, Series A no. 292-A; Holy Monasteries v. Greece judgment of 9 December 1994, Series A no. 301-A; Terra Woningen B.V. v. the Netherlands judgment of 17 December 1996, Reports 1996-VI, p. 2105). A Bíróság gyakorlata szerint polgári jogi jogviszonyokkal kapcsolatos jogvitákban kötelező a bírósági út biztosítása (vö. Goldner v. United Kingdom judgment of 21 February 1975, Series A no. 18). Ezt állapította meg a **32/2003 (IV.4.) ABH** indokolásának 3.2. pontja is.

Ezen túlmenően a 166/2011. (XII. 20.) AB határozatában pedig a testület kimondta, hogy „amikor arról kell döntenie, hogy az indítványokkal támadott jogszabályi elemek sértik-e az Egyezményt, az Egyezmény adott rendelkezései tartalmának értelmezéséhez és tisztázásához – eddigi gyakorlatához híven – az Egyezmény hiteles (autoritatív) értelmezésének jogával az Egyezményben a részes államok által felruházott Bíróság joggyakorlatát veszi alapul.”

Az Indítványozó e körben végül hivatkozik az Alkotmánybíróság a 61/2011. (VII. 13.) számú határozatának következő passzusára, amely rögzíti, hogy alkotmányjogi panaszok elbírálása esetében is követendő kötelező az EJEB joggyakorlata: „Egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje. A pacta sunt servanda elvéből {Alkotmány 7. § (1) bekezdés, Alaptörvény Q) cikk (2)-(3) bekezdés} következően tehát az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, precedens-határozataiból ez kényszerűen nem következne.”

Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése azt a kötelezettséget rója az államra, hogy nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítsa a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját. Ezzel kapcsolatban utalok arra is, hogy e rendelkezés megfelel az előző Alkotmány 7. § (1) bekezdésében foglalt szabálynak. Hivatkozok arra is, hogy mint ahogy azt az Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatának meghozatala során is irányadónak tekintette a 7/2005. (III. 31.) AB határozatban a testület rámutatott arra, hogy a jogállamiság alkotmányos elve [Alkotmány 2. § (1) bekezdés, jelenleg: Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] jelenti egyrészt a jogalanyok belső jognak (az Alkotmánynak és az alkotmányos jogszabályoknak) való alávetettségét, másrészt a magyar állam által vállalt nemzetközi jogi kötelezettségeknek való megfelelést is jelenti.

A jogállamiság tételéhez képest az Alkotmány 7. § (1) bekezdése speciális alkotmányos rendelkezés, amely a belső jogi rendelkezések és a vállalt nemzetközi kötelezettségek egymáshoz való viszonyát rendezi. A nemzetközi kötelezettségvállalás végrehajtása, (adott esetben a szükséges jogalkotási feladat teljesítése) a jogállamiságot, ezen belül a nemzetközi jogi kötelezettségek jóhiszemű teljesítését magába foglaló Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből, valamint a nemzetközi jog és belső jog összhangját megkövetelő 7. § (1) bekezdésből fakadó köteletség, amely attól a pillanattól fennáll, amikortól a nemzetközi szerződés (nemzetközi jogi értelemben) kötelezi Magyarországot. [ABH 2005, 83, 85–87.] [31]

A nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettség megszegése tehát nem csupán az Alaptörvény Q) cikkének (2) bekezdésével, de a jogállamiságot biztosító B) cikk (1) bekezdésével is ellentétes. Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdéséből egyebek között az következik, hogy a nemzetközi jog és magyar jog összhangjának biztosítása nemcsak jogalkotói feladat, hanem valamennyi állami szervnek így a Kúriának is kötelezettsége, amikor a jogszabályokat értelmeznie kell. Ez azt jelenti, hogy az alkalmazandó jogszabályt a nemzetközi jogra is figyelemmel, azzal összhangban kell értelmezni.

4.4. A jogállamiság és a jogbiztonság alkotmányos alapjogának érvényesülése különös tekintettel a jogerő tiszteletben tartásának elvére

Az eljárás tisztességének alkotmányos követelményrendszerét a 2011. december 31-éig hatályban volt Alkotmány 57. § (1) bekezdése úgy fogalmazta meg, hogy „a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.” A tisztességes eljárás alkotmányos előírásának lényeges tartalmát tekintve 2012. január elsején hatályba lépett Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a korábban hatályban volt Alkotmány 57. § (1) bekezdésével azonosan rendelkezik, amikor kimondja, hogy „mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által

felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

A jogerő védelme az alkotmánybírói gyakorlatban a jogállamiság részét képező **jogbiztonság elvéhez kapcsolódóan** jelent meg. A törvényességi óvás intézményét a jogbiztonság, az emberi méltóság és a bírósághoz fordulás jogának sérelme miatt megsemmisítő határozatában az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg: „Az **anyagilag igazságosság és a jogbiztonság követelményét a jogerő intézménye hozza összhangba – megint csak a jogbiztonság elsődlegessége alapján.** A jogerő intézménye, alaki és anyagi jogerőként való pontos meghatározottsága a jogállamiság részeként alkotmányos követelmény. Az Alkotmánynak megfelelően biztosított jogorvoslati lehetőségek mellett **beállított jogerő tiszteletben tartása a jogrend egészének biztonságát szolgálja. A jogerős határozatok megváltoztathatatlanságához és irányadó voltához alapvető alkotmányos érdek fűződik.** A jogállamiság lényeges eleme, hogy a törvénynek egyértelműen meg kell határoznia, mikor támadható meg egy bírósági határozat rendes fellebbezési jogorvoslatlaltal, illetve, hogy a jogerőssé vált határozat megtámadására milyen feltételek alapján van lehetőség, s hogy mikor következik be az az állapot, amikor a jogerős határozat már semmiféle jogorvoslatlaltal nem támadható. A **jogbiztonság megköveteli, hogy a jogerős határozat – az eldöntött kérdés személyi és tárgyi keretei között – irányadóvá váljék mind az eljárásban résztvevőkre, mind a később eljáró bíróságra, illetőleg más hatóságra. Ha a jogerő beálltához előírt feltételek teljesültek, akkor annak hatálya a határozat tartalmi helyességétől függetlenül beáll.** [...] Különösen ellentétes a törvényességi óvás a jogerő intézményével. A jogerő áttörésének szükséges (de nem elégséges) alkotmányossági feltétele, hogy ismérveit törvény pontosan meghatározza, s így kiszámítható legyen.” [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 66.]

A bírósághoz fordulás jogát a törvényességi óvás a testület szerint azért is sértette, mert a jogvitában érdekelt fél alkotmányos joga arra, hogy ügyét bíróság elé vigye – hasonlóan a többi szabadságjoghoz –, magában foglalja annak szabadságát is, hogy e joggal ne éljen. Márpedig egy olyan szabály, amely mindkét fél akarától függetlenül és minden ügyben lehetővé teszi az eljárás folytatását és a határozat felekre kiható megváltoztatását, eleve nem lehet e jog sem szükségszerű, sem arányos korlátozása [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 67.]. [78] A T. Alkotmánybíróság gyakorlatában ez idáig még nem jelent meg az a felfogás, mely szerint a jogbiztonságból levezethető jogerő tiszteletben tartására irányuló jogállamisági követelmény a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal is közvetlen összefüggést mutat. Kétségtelen azonban, hogy az strasbourgi székhelyű **Emberi Jogok Európai Bírósága** (a továbbiakban: EJEB) **több eseti döntésében kifejtette, hogy senki sem jogosult arra, hogy egy jogerős (végleges és kötelező) ítélet felülvizsgálatát kérje pusztán abból a célból, hogy újabb tárgyalást tartsanak, és újra eldöntsék az ügyet. A magasabb szintű bíróságoknak a felülvizsgálat lehetőségét arra kell használniuk, hogy kijavítsák a bírói tévedéseket és a súlyos eljárási szabálysértéseket (miscarriages of justice), és nem arra, hogy újra megvizsgálják az ügyet. A felülvizsgálat nem lehet álcázott fellebbezés, és pusztán az, hogy egy kérdésnek kétféle megközelítése lehetséges, nem képezheti alapját az ügy újratárgyalásának.** Ettől az elvtől csak akkor lehet igazoltan eltérni, ha azt lényeges és kényszerítő körülmények szükségessé teszik. A bírósághoz fordulás joga (polgári jogok és kötelezettségek esetében) azt jelenti, hogy polgári ügyekben a félnek joga van bíróságok előtt eljárást indítani. E jog pedig látszólagossá válik, ha a részes államok belső joga megengedi, hogy a jogerős bírói döntés az egyik fél hátrányára hatálytalan maradjon. A **jogerős és végrehajtható ítélet csak kivételes esetben semmisíthető meg, pusztán abból a célból nem, hogy az ügyben egy másik ítélet születhessen.** A rendkívüli jogorvoslatokat a hatóságoknak abból a célból kell alkalmazniuk, hogy – amennyire csak lehetséges – méltányos egyensúlyba hozzák az érintett érdekeket. A fenti követelmény az EJEB több releváns ítéletében is megjelenik. Ezzel kapcsolatban utalok az EJEB releváns ítéletei közül a **Ryabykh kontra Oroszország** (52854/99.), 2003. július 24., 51–52. és 55. bekezdésére; **Mitrea kontra Románia** (26105/03.), 2008. július 29., 23–24. bekezdésére; **Varniene kontra Litvánia** (42916/04.), 2013. november 12., 37–38. bekezdésére; **Nelyubin kontra Oroszország** (14502/04), 2006. november 2., 24–25. bekezdésében kifejtett indokolásra is, melyekkel kapcsolatban kérem, hogy az ott kifejtett érvrendszert szíveskedjék a T. Alkotmánybíróság jelen alkotmányjogi panaszom részének tekinteni.

A fentiekkel kapcsolatban hivatkozok az EJEB Ryabykh kontra Oroszország ügyben kialakított álláspontjára mely szerint a felülvizsgálati kérelmet elbíráló felsőbbbíróságok feladata a justizmordok, nyilvánvalóan jogszabálysértő határozatok orvoslása, nem pedig az ügy bizonyítékainak újraértékelése vagy felülmérlegelése. A döntés szerint:

„51. A panasz tartalmával kapcsolatban a Bíróság ismételten rámutat arra, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésében biztosított, bíróság előtti tisztességes eljáráshoz való jogot az Egyezmény Preambulumának tükrében kell értelmezni, amelynek vonatkozó szakaszai *a jogállamiságot a Magas Szerződő Felek közös örökségeként deklarálják. A jogállamiság egyik alapvető aspektusa a jogbiztonság elve, amely többek között megköveteli, hogy azokban az esetekben, ahol a bíróságok végleges jelleggel eldöntöttek egy ügyet, az ítéletüket ne lehessen kétségbe vonni* (Erre utal az EJEB által a Brumarescu ügyben hozott ítélet 61. pontja is).

A jogbiztonság feltételezi a res iudicata elvének tiszteletben tartását (ugyanitt, 62. pont), amely az **ítéletek véglegességének elvét jelenti**. Ezen elv lényege, hogy **egyetlen fél sem jogosult a jogerős ítélet felülvizsgálatát kérni pusztán abból a célból, hogy az ügy újbóli tárgyalását és új határozat meghozatalát kérje**. A **felsőbíróságok felülvizsgálati jogköre** a bírói tévedések és justizmordok orvoslására kell, hogy szorítkozzon, és **semmiképpen sem terjedhet ki a tényállás újbóli vizsgálatára**. A felülvizsgálatot nem lehet álcázott fellebbezésnek sem tekinteni, és az a körülmény, hogy egy kérdésre vonatkozóan két álláspont is kialakítható, nem lehet alapja a felülvizsgálatnak. Ettől az elvtől való eltérés csak akkor igazolt, ha az lényeges és meggyőző körülmények teszik szükségessé.”

Ryabykh kontra Oroszország ügyben hozott ítélet 51. és 52. pontjai alapján:

Indítványozóként hangsúlyozom, hogy a **Ryabykh ügyben** hozott ítéletében az EJEB a felülvizsgálati eljárás kifogásolt jellege miatt **kifejezetten az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésében deklarált tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állapította meg**. Álláspontom szerint az EJEB által a fenti ítéletében követett érvelés a jelen esetre is alkalmazható, mivel a Kúriának a Másodfokú ítélet tartalmától eltérő tartalmú „Ítélete” alapvetően **az alperes által előterjesztett olyan tartalmú felülvizsgálati kérelmen alapult, amelynek célja a jogerős ítéletben megállapított tényállás át és újraértelmezése, újratárgyalása volt**. Ezzel kapcsolatban ügyemben eljáró első és másodfokú bíróság, illetve a Kúria álláspontja szerint **„a másodfokú bíróság téves jogi álláspontjára figyelemmel”** láthatóan két álláspont is kialakítható volt.

Az EJEB a jogerős bírói ítéletek hatékony érvényesülését a részes államok jogrendszerének alapját adó jogállamiság elvéből levezetve, de a bírósághoz való jog részeként értelmezi. Büntetőügyekben a jogerős felmentő ítélet {Assanidze kontra Grúzia [GC] (71503/01, 2004. április 8., 181–183. bekezdés)}, polgári ügyekben pedig – miként az a hivatkozott ügyből is látható – **minden jogerős ítélet hatékonysága a jogerő tiszteletben tartása („végrehajtása”) révén valósul meg**.

Jelen alkotmányjogi panasz tárgyát képező Kúriai „Ítélet” munkaügyi peremben, azaz polgári jogok és kötelezettségek tárgyában folyó eljárásokkal összefüggésben született, amely **az EJEB gyakorlatában a polgári jogokra vonatkozó eljárások körébe tartozik az EJEE 6. Cikkének szempontjából**.

A T. Alkotmánybíróság releváns joggyakorlata **szintén a bírósághoz fordulás alapjoga részének tekinti a jogerős ítéletek hatékonyságát, a jogerő tiszteletben tartásának követelményét**, mely ugyanakkor a **jogállamiság elvétől elvonatkoztatottan nem értelmezhető**.

Az Indítványozó végül kiemeli, hogy **a jogerő intézményének tisztelete ugyan a jogállamiságból levezethető jogbiztonság elvéhez kapcsolódik**, azonban a Ryabykh kontra Oroszország ügyben hozott EJEB ítéletből, valamint az Alkotmánybíróság 5/1999. (III. 31.) számú határozatában – amelyre mint a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontja körében irányadó gyakorlatra – kifejezetten hivatkozik már az Alaptörvény alapján hozott 7/2013. (III. 1.) számú AB határozat 24. pontjában is) megállapítva azt, hogy **„a jogbiztonság és a jogerő tiszteletének sérelme egyben alapjogi sérelmet is jelent.”**

Indítványozóként álláspontom szerint a Kúria ügyemben hozott „Ítéletében” nem hivatkozott olyan lényeges és meggyőző körülményre, amely indokolhatná a res iudicata elv áttörését ügyemben, ebből következően a jogerős ítéletben megállapított tényállás újraértelmezése révén határozatával megsértette az Alaptörvény XXVIII cikk (1) bekezdésében, Q cikk (2)-(3) bekezdésében, B) cikkében, valamint a 28. cikkében biztosított alapjogaimat.

V.

Kérelem

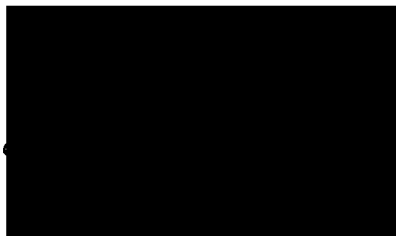
Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az előzőekben kifejtetteket összefoglalva kérem, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Kúria Mfv. II. 10.101/2015/11. sz. „Ítélete” nem hivatkozott olyan lényeges és meggyőző körülményre, amely indokolhatná a res iudicata elv áttörését ügyemben, ebből következően a jogerős ítéletben megállapított tényállás újraértelmezése révén határozatával megsértette az Alaptörvény XXVIII cikk (1) bekezdésében, Q cikk (2)-(3) bekezdésében, B) cikkében, valamint a 28. cikkében biztosított alapjogaimat. A Kúria hivatkozott „Ítélete” sérti továbbá, az EJEB releváns joggyakorlatának figyelmen kívül hagyása következtében a 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. Cikkelyének 1. pontját, továbbá az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései téves értelmezésén alapul; és mindezekre tekintettel semmisítse meg azt.

Szíves eljárásukat megköszönve

Budapest, 2014. november 21.

Tisztelettel:

Mellékletek:

K/1 – A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 22. M. 4337/2010/29. ügyiratszámú 2013. január hó 16. napján kelt elsőfokú határozata.

K/2 – A Fővárosi Törvényszék 49. Mf. 631.503/2013/5. számú 2013. június hó 26. napján kelt másodfokú határozata.

K/3 – A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Mfv. II. 10.724/2013/10. sz. 2014. június 18-án kelt végzése.

K/4 – A Fővárosi Törvényszék 49. Mf. 638.372/2014/10. számú 2014. november hó 14. napján kelt másodfokú határozata.

K/5 – A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Mfv. II. 10.101/2015/11. sz. 2015. június 17-én kelt ítélete.